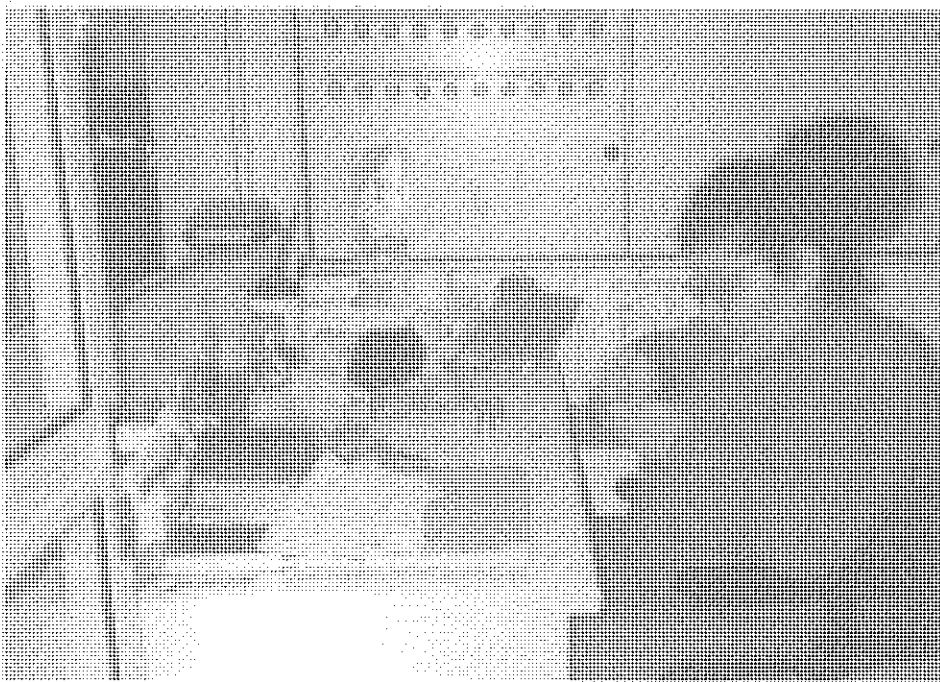
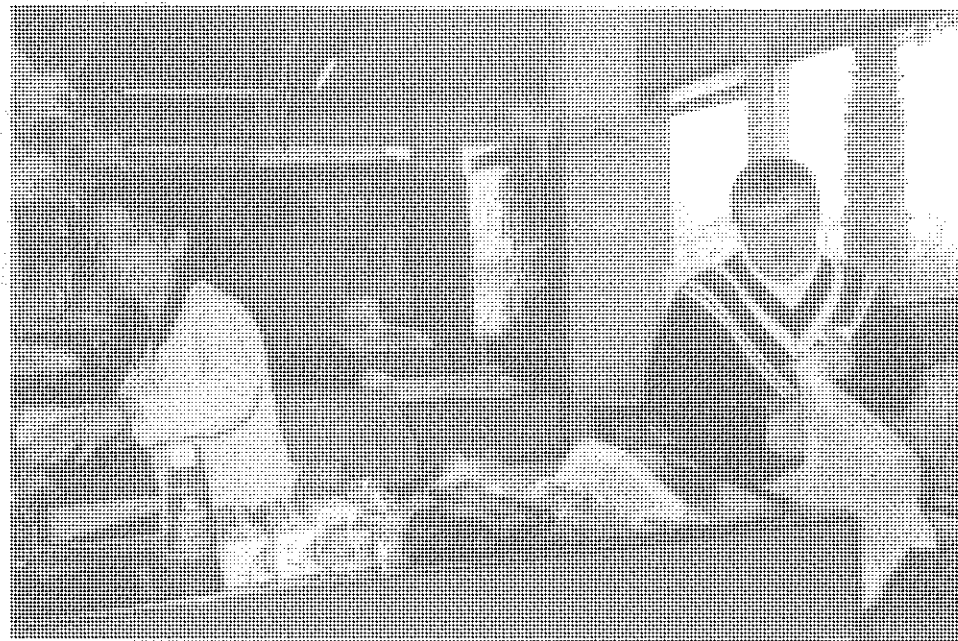

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΟΔΟΤΗΣΗΣ
ΜΕ ΣΤΗΡΙΞΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΝΟΗΤΙΚΑ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΟΔΟΤΗΣΗΣ ΜΕ ΣΤΗΡΙΞΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Εκδότης
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΝΟΗΤΙΚΑ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ

Ταχ. Θυρίδα 23292
1680 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αρ. Τηλ.: 22871333
Αρ. Φαξ: 22429544
E-mail: cp-mental@cytanet.com.cy

ISBN: 9963-8628-2-9

Πρώτη έκδοση 1998

Επανεκδόσεις: 1999, 2001, 2004

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΟΔΟΤΗΣΗΣ ΜΕ ΣΤΗΡΙΞΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Ο Θεσμός και οι σκοποί που εξυπηρετεί.

Η Εργοδότηση με Στήριξη είναι ο θεσμός μέσα από τον οποίο δίνεται η ευκαιρία σε άτομα με αναπηρίες να τοποθετηθούν και να παραμείνουν σε απασχόληση στην ανοικτή αγορά εργασίας. Η προσωπική στήριξη παρέχεται μέσα από τις υπηρεσίες ειδικού καθοδηγητή εργασίας ο οποίος είναι υπεύθυνος για την εξεύρεση της κατάλληλης εργασίας σύμφωνα με τις προτιμήσεις και τις δυνατότητες του ατόμου, της εκπαίδευσης του ατόμου στο χώρο εργασίας και γενικά της μακρόχρονης εποπτείας του ατόμου και της επίλυσης οποιονδήποτε προβλημάτων προκύπτουν.

Από τις εμπειρίες των άλλων χωρών που εφαρμόζουν το θεσμό αυτό φαίνεται καθαρά ότι εκτός από τα οικονομικά και κοινωνικά ωφελήματα των ατόμων με αναπηρίες, ο θεσμός εξυπηρετεί και τα συμφέροντα των εργοδοτών αφού τα άτομα αυτά αποτελούν υπόδειγμα εργαζομένων. Η σωστή σχέση εργοδοτουμένου-εργοδότη και οι κατάλληλοι όροι απασχόλησης αποτελούν προϋπόθεση για την επιτυχία του θεσμού.

Ο θεσμός της εργοδότησης με στήριξη ξεκίνησε από τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής στα μέσα της δεκαετίας του 1970. Κατά την τελευταία δεκαετία έχει παρουσιαστεί αλματώδης ανάπτυξη και σημαντικός αριθμός ατόμων στις Η.Π.Α. και στην Ευρώπη έχουν αποκατασταθεί μέσα από το θεσμό. Ο σημαντικότερος λόγος που έδωσε και το έναυσμα για την καινούργια αυτή ιδέα τότε, ήταν η διαπίστωση από επαγγελματίες που ασχολούνται με άτομα με αναπηρίες ότι, στις πλείστες περιπτώσεις τα παραδοσιακά προστατευόμενα εργαστήρια αποτύγχαναν να εντάξουν τα άτομα στην ανοικτή αγορά εργασίας και στο κοινωνικό σύνολο.

Οι βασικές αρχές πάνω στις οποίες βασίζεται ο θεσμός.

Για την επιτυχή εφαρμογή του θεσμού υπάρχουν δύο πολύ σημαντικοί παράγοντες οι οποίοι έχουν πρωτεύοντα ρόλο: η εργασία και η στήριξη.

- Η εργασία πρέπει να είναι κανονική και όχι σε προστατευόμενα εργαστήρια, ο εργαζόμενος να αμοίβεται και να εργοδοτείται πάνω σε τακτική βάση και να υπάρχουν οι κατάλληλες ευκαιρίες για απόκτηση εμπειριών καθώς και ευκαιρίες εργοδότησης σε διαφορετικές οικονομικές δραστηριότητες.
- Η στήριξη ξεκινά αφού ο καθοδηγητής επιτύχει, το ταίριασμα των δυνατοτήτων του ατόμου με τις απαιτήσεις της εργασίας. Σε αντίθεση με άλλους θεσμούς γίνεται πρώτα η τοποθέτηση και ακολουθεί η κατάρτιση στον ίδιο το χώρο εργασίας από τον καθοδηγητή και σε συνεννόηση και συνεργασία με τον εργοδότη.

Η σημασία της στήριξης και ο τρόπος παροχής της στα άτομα.

Η στήριξη αποτελεί πολύ σημαντικό παράγοντα στην όλη προσπάθεια για την αποκατάσταση των ατόμων με αναπηρίες.

Η στήριξη πρέπει να είναι σε προσωπικό επίπεδο από εκπαιδευμένο καθοδηγητή (job coach) και η διάρκεια της, όπου κρίνεται αναγκαίο, να είναι μακροχρόνια. Επιπρόσθετα η στήριξη πρέπει να είναι ευέλικτη και να έχει σαν απώτερο σκοπό την ένταξη στην κοινωνία μέσω της ολιστικής συμμετοχής στις δραστηριότητες της κοινότητας.

Παράλληλα οι καθοδηγητές εργασίας θα πρέπει να έχουν εποπτεία και στήριξη οι ίδιοι από κατάλληλο συντονιστικό σώμα/οργανισμό.

Ο ρόλος του Καθοδηγητή.

Ο καθοδηγητής πρέπει να παρέχει την απαιτούμενη στήριξη και καθοδήγηση στον εργοδοτούμενο μέχρις ότου το άτομο αυτό αποκτήσει τις αναγκαίες δεξιότητες και προσαρμοστεί στην καθορισμένη εργασία που του έχει ανατεθεί. Όπου η παρουσία του καθοδηγητή δεν κρίνεται απαραίτητη συστήνεται να αποσύρεται διακριτικά από το χώρο εργασίας, θα πρέπει όμως να είναι πάντοτε στη διάθεση τόσο του εργοδότη όσο και του εργοδοτούμενου για στήριξη, οποιαδήποτε στιγμή του ζητηθεί.

Τα άτομα που μπορεί να εξυπηρετήσει ο θεσμός.

Ο θεσμός μπορεί να εξυπηρετήσει άτομα με οποιοδήποτε είδος αναπηρίας, ιδιαίτερα άτομα με νοητική υστέρηση, άτομα με πολλαπλές αναπηρίες ή άτομα με αναπηρίες που αντιμετωπίζουν προβλήματα προσαρμογής στο χώρο εργασίας.

Ο βαθμός και το είδος της αναπηρίας δεν αποτελούν εμπόδιο για την αποκατάσταση και υπάρχουν χιλιάδες παραδείγματα ατόμων με ελαφριές ή σοβαρές αναπηρίες που αποκαταστάθηκαν.

Τα πλεονεκτήματα του θεσμού σε σύγκριση με τα παραδοσιακά προστατευόμενα εργαστήρια.

Η λειτουργία προστατευόμενων εργαστηρίων αποτελεί ακόμη σε πολλές χώρες την πρώτη επιλογή για την επαγγελματική αποκατάσταση ατόμων με ειδικές ανάγκες, καθώς ο θεσμός της εργοδότησης με στήριξη είναι σχετικά νέος. Έχει παρατηρηθεί ότι σε Ευρωπαϊκές χώρες όπου έχουν γίνει σημαντικές υποδομές και επενδύσεις σε προστατευόμενα εργαστήρια, η αποδοχή και η εφαρμογή του νέου αυτού θεσμού είναι ιδιαίτερα δύσκολη.

Όπως έχει αποδειχθεί μέσα από πολλές έρευνες η απασχόληση σε προστατευόμενα εργαστήρια έχει αποτύχει στην ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρίες στο κοινωνικό σύνολο και στην ανεξαρτοποίηση τους.

Πώς ο θεσμός συμβάλλει στην ένταξη των ατόμων στην κοινότητα.

Η επαγγελματική κατάρτιση και αποκατάσταση των ατόμων με ειδικές ανάγκες αποτελεί πολύ σημαντικό κεφάλαιο στην προσπάθεια που γίνεται για ομαλοποίηση, ένταξη και ενσωμάτωση των ατόμων αυτών στην κοινωνία.

Ο θεσμός αυτός λειτουργεί σαν ένα σημαντικό εργαλείο μέσω του οποίου θα μπορούν να μπουν σε εφαρμογή οι τρεις πιο πάνω αρχές - ομαλοποίηση, ένταξη και ενσωμάτωση - έτσι που να παρέχονται όλες οι ευκαιρίες σε άτομα με αναπηρίες να ζούν όσο το δυνατό πιο φυσιολογικά στο κανονικό περιβάλλον. Η επαγγελματική αποκατάσταση αποτελεί το πρώτο βήμα προς την ένταξη στην κοινότητα και το ουσιαστικότερο βήμα στην απεξάρτηση και αποϊδρυματοποίηση των ατόμων που βρίσκονται σε ιδρύματα. Επαγγελματική αποκατάσταση και ιδρυματική διαμονή είναι δύο πράγματα ασυμβίβαστα.

Η εφαρμογή του θεσμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω διαφόρων προγραμμάτων όπως το πρόγραμμα ΗΛΙΟΣ - (Ανεξάρτητη Διαβίωση των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες στην Ευρωπαϊκή Ένωση) έχει θέσει σαν στόχο την προώθηση της ενσωμάτωσης όλων των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην κοινότητα.

Τα προγράμματα αυτά αφορούν κυρίως την εκπαίδευση, την εργασία και την αυτόνομη διαβίωση στην κοινότητα. Εξάλλου η οδηγία 2000/78/Ε.Κ. της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προνοεί την παροχή ίσων ευκαιριών στα άτομα με αναπηρία και τη λήψη θετικών μέτρων για την προώθηση της απασχόλησης και εργοδότησής τους, στα κράτη μέλη.

Ο θεσμός της εργοδότησης με στήριξη εφαρμόζεται με επιτυχία στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες και χιλιάδες άτομα με αναπηρίες εργοδοτούνται στην ανοικτή αγορά εργασίας.

Η εφαρμογή του θεσμού στην Κύπρο.

Η εφαρμογή του θεσμού της εργοδότησης με στήριξη στην Κύπρο άρχισε από το Σεπτέμβριο του 1996. Τα προγράμματα ανάλαβαν εθελοντικές οργανώσεις, με την τεχνική επίβλεψη και καθοδήγηση της Επιτροπής Προστασίας Νοητικά Καθυστερημένων Ατόμων. Σύμφωνα με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, το 70% της χρηματοδότησης προέρχεται από την Υπηρεσία Μέριμνας Αναπήρων του Υπουργείου Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Το υπόλοιπο των εξόδων λειτουργίας επιβαρύνει την οργάνωση που αναλαμβάνει το πρόγραμμα. Σε κάθε πρόγραμμα προσλαμβάνεται ένας καθοδηγητής εργασίας, που είναι υπεύθυνος για την εργοδότηση περιορισμένου αριθμού ατόμων.

Για την καλύτερη προώθηση του θεσμού της εργοδότησης με στήριξη ή Επιτροπή Προστασίας Νοητικά Καθυστερημένων Ατόμων έχει συνεργασία με ευρωπαϊκές οργανώσεις που ήδη εφαρμόζουν με επιτυχία το θεσμό.

Τέτοιες οργανώσεις είναι οι KARE (Kildare Association of Parents and Friends of Handicapped People), OPEN (One Person Employment Network), ENABLE (Scottish Society for the Mentally Handicapped), EUSE (European Union of Supported Employment), MENCAP (The Royal Society for the Mentally Handicapped) και C.C.C. (Cheshire County Council).

Σήμερα λειτουργούν προγράμματα εργοδότησης με στήριξη σε διάφορες περιοχές της Κύπρου με ικανοποιητικά αποτελέσματα. Άτομα με ελαφριά ή μέτρια νοητική υστέρηση εργοδοτούνται σε διάφορους οικονομικούς τομείς, ιδιαίτερα στη βιομηχανία τροφίμων και στις υπηρεσίες. Σιγά-σιγά αρχίζει και η εργοδότηση ατόμων με σοβαρότερα προβλήματα.

Η βασική ιδέα είναι να εργοδοτηθούν όσα άτομα το επιθυμούν, ανεξάρτητα από τη σοβαρότητα των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν. Αντικειμενικές δυσκολίες δυσχεραίνουν τη λειτουργία προγραμμάτων εργοδότησης με στήριξη σε διάφορες περιοχές της Κύπρου, κατά κύριο όμως λόγο στην ύπαιθρο.

Μέσα στα πλαίσια αξιολόγησης και αναβάθμισης του θεσμού, γίνονται σκέψεις για δημιουργία φορέα που θα έχει την ευθύνη συντονισμού των προγραμμάτων στήριξης και στον οποίο θα εμπλέκονται όλοι οι κοινωνικοί εταίροι.

Όσοι ενδιαφέρονται να αναλάβουν προγράμματα (οργανώσεις-υπηρεσίες) ή να εκπαιδευτούν ως καθοδηγητές εργασίας, μπορούν να απευθύνονται στα Γραφεία της Επιτροπής Προστασίας Νοητικά Καθυστερημένων Ατόμων (τηλ. 22871333) ή στην Υπηρεσία Μέριμνας Αναπήρων, Τμήμα Εργασίας (τηλ. 22400825).